

Datum van
inontvangstneming

:

26/04/2016

Zaak C-164/16

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

21 maart 2016

Verwijzende rechter:

Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) (Verenigd Koninkrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 januari 2016

Appellant

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

Geïntimeerde:

Mercedes-Benz Financial Services UK Ltd

(omissis) [Or. 2] (omissis)

[Or. 3] (omissis)

[Or. 4] DE COURT OF APPEAL (CIVIL DIVISION) [appelrechter (afdeling civiele zaken); hierna: „Court of Appeal”]

IN HOGER BEROEP TEGEN HET UPPER TRIBUNAL (TAX AND CHANCERY CHAMBER) [hogere rechtbank (afdeling fiscale en civiele zaken); hierna: „Upper Tribunal”]

IN HOGER BEROEP TEGEN HET FIRST-TIER TRIBUNAL (TAX CHAMBER) [rechtbank in eerste aanleg (afdeling fiscale zaken); hierna: „FTT”]

IN DE ZAAK TUSSEN

COMMISSIONERS FOR HER MAJESTY'S REVENUE AND CUSTOMS
(belastingdienst van het Verenigd Koninkrijk)

appellant

en

MERCEDES-BENZ FINANCIAL SERVICES UK LIMITED

geïntimeerde

**VERWIJZING NAAR HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE
UNIE**

Inleiding

1. Dit verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 14, lid 2, onder b), van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347, blz. 1; hierna: „richtlijn 2006/112”).

Partijen en procedure bij de nationale rechterlijke instanties

2. Her Majesty’s Revenue and Customs (hierna: „HMRC”), appellant, is de autoriteit die verantwoordelijk is voor het heffen en innen van belasting over de toegevoegde waarde (btw) in het Verenigd Koninkrijk.
3. Mercedes-Benz Financial Services UK Limited (hierna: „MBFS”), geïntimeerde, is een dochteronderneming van Daimler AG en biedt haar klanten financiële producten met betrekking tot motorvoertuigen aan. **[Or. 5]**

Voorgeschiedenis van het geding

4. Bij brief van 20 februari 2006 heeft MBFS (op dat moment actief onder de naam DaimlerChrysler Financial Services UK Ltd) HMRC verzocht om een ruling over de btw-behandeling van de „Agility-overeenkomst”. MBFS betoogde dat de afgifte van een goed op grond van de Agility-overeenkomst geen levering van goederen in de zin van (het huidige) artikel 14, lid 2, onder b), van richtlijn 2006/112 was. Op 15 juni 2006 heeft HMRC beslist dat artikel 14, lid 2, onder b), van toepassing was op de Agility-overeenkomst. Op 16 december 2008 heeft HMRC die ruling heroverwogen en bevestigd. Op 23 december 2008 heeft MBFS tegen die ruling beroep ingesteld bij het FTT.
5. Op 17 december 2012 heeft het FTT het beroep verworpen. MBFS heeft hoger beroep ingesteld bij het Upper Tribunal, dat op 2 mei 2014 het hoger beroep van MBFS heeft toegewezen. HMRC heeft toestemming gekregen om bij de Court of Appeal hoger beroep in te stellen tegen de beslissing van het Upper Tribunal en op 21 oktober 2015 is een hoorzitting gehouden. Bij arrest van 26 november 2015

heeft de Court of Appeal beslist dat voor de beslechting van het geding tussen de partijen het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) om een prejudiciële beslissing zou worden verzocht.

Toepasselijke bepalingen

Nationale btw-wetgeving

6. In het Verenigd Koninkrijk wordt btw geheven op grond van de Value Added Tax Act 1994 (btw-wet van 1994; hierna: „VATA”). Ingevolge Section 4(1) wordt btw geheven over de levering van goederen en een dienstverrichting in het Verenigd Koninkrijk wanneer het gaat om een belastbare goederenlevering of een belastbare dienst die door een belastingplichtige wordt verricht in de uitoefening van zijn bedrijfsactiviteiten. Volgens Section 5(1) wordt aan de hand van Schedule 4 bepaald wat wordt of moet worden behandeld als de levering van een goed of een dienstverrichting. Schedule 4, lid 1, luidt:

„(1) Elke overdracht van de hele eigendom met goederen vormt een levering van goederen; maar, behoudens punt 2 hieronder, vormt de overdracht van

- (a) een onverdeeld aandeel in de eigendom of **[Or. 6]**
- (b) het bezit van goederen,

een dienstverrichting.

(2) Indien het bezit van goederen wordt overgedragen of overgaat krachtens

- (a) een overeenkomst voor de verkoop van goederen of
- (b) krachtens overeenkomsten waarin uitdrukkelijk wordt gestipuleerd dat ook de eigendom zal worden overgedragen of zal overgaan op enig toekomstig tijdstip (dat is bepaald in of blijkt uit de overeenkomsten, doch uiterlijk bij volledige betaling van de goederen),

betreft het in beide gevallen een levering van goederen.”

7. De VATA strekt tot omzetting van de desbetreffende EU-richtlijn in nationaal recht en moet derhalve, zo mogelijk, in overeenstemming met die richtlijn worden uitgelegd.

Btw-wetgeving van de Europese Unie

8. Artikel 14 van richtlijn 2006/112 bepaalt:

„1. Als ‚levering van goederen’ wordt beschouwd, de overdracht of overgang van de macht om als een eigenaar over een lichamelijke zaak te beschikken.

2. Naast de in lid 1 bedoelde handeling worden de volgende handelingen als een levering van goederen beschouwd:

- a) de eigendomsovergang van een goed tegen betaling van een vergoeding, ingevolge een vordering door of namens de overheid dan wel krachtens de wet;
- b) de afgifte van een goed ingevolge een overeenkomst volgens welke een goed gedurende een bepaalde periode in huur wordt gegeven of ingevolge een overeenkomst tot koop en verkoop op afbetaling, in beide gevallen onder het beding dat normaal het goed uiterlijk bij de betaling van de laatste termijn in eigendom wordt verkregen;
- c) de overdracht van een goed ingevolge een overeenkomst tot koop of verkoop in commissie.

[...]” **[Or. 7]**

Regeling van het Verenigd Koninkrijk inzake consumentenkrediet

9. De UK Consumer Credit Act 1974 (wet op het consumentenkrediet van 1974) regelt onder andere bepaalde „huurkoopovereenkomsten”.
10. In Section 189 wordt een „huurkoopovereenkomst” gedefinieerd als een overeenkomst waarbij goederen worden gehuurd tegen periodieke betalingen door de huurder en de eigendom van de goederen op die persoon overgaat indien wordt voldaan aan de voorwaarden van de overeenkomst en een of meer gespecificeerde gebeurtenissen plaatsvinden, waaronder de uitoefening van een optie door die persoon.
11. Volgens Section 99 heeft de schuldenaar voordat de laatste betaling op grond van een gereguleerde huurkoopovereenkomst door hem verschuldigd wordt, te allen tijde het recht om de overeenkomst te beëindigen door opzegging. Volgens Section 100 moet de schuldenaar in dat geval, tenzij de overeenkomst in een kleiner bedrag voorziet, de „schuldeiser” het eventuele verschil betalen tussen, enerzijds, de helft van de „totale prijs” en, anderzijds, de som van de betaalde bedragen en de bedragen van de totale prijs die verschuldigd zijn onmiddellijk vóór de beëindiging.

Erkende of vastgestelde feiten

12. MBFS is een dochteronderneming van Daimler AG en biedt haar klanten financiële producten aan. Sinds 1 augustus 2007, de datum waarop de Agility-overeenkomst is gelanceerd, heeft de klant de keuze tussen een huurkoopovereenkomst, een Agility-overeenkomst en een leaseovereenkomst. Bij elk van die opties verkrijgt de klant het gebruik van een Mercedes-Benz-voertuig en verricht hij gedurende een bepaalde periode maandelijkse betalingen aan MBFS. Op grond van een huurkoopovereenkomst en een Agility-overeenkomst heeft de klant op het einde van de periode ook de optie om het voertuig te kopen. Indien een klant van het begin af aan heeft beslist dat hij het voertuig wil kopen, kan een huurkoopproduct worden aanbevolen. Indien hij heeft beslist dat hij het voertuig niet wil kopen, wordt een leaseproduct aanbevolen. Indien de klant **[Or. 8]** weifelt of alle opties wil openhouden, wordt het Agility-product aanbevolen.
13. Voorbeeldovereenkomsten van elk van de drie soorten overeenkomsten werden aan het FTT overgelegd. De leaseovereenkomst wordt omschreven als een „in de Consumer Credit Act 1974 geregelde huurovereenkomst”. Het als bewijs aangevoerde voorbeeld betreft een overeenkomst voor de huur van een nieuwe Mercedes-Benz LCV Sprinter 3 gedurende een periode van 36 maanden tegen betaling van een vast huurbedrag van 435,42 GBP per maand. De overeenkomst bevat geen optie om het voertuig te kopen en op het einde van de periode van 36 maanden moet de klant het teruggeven aan MBFS. Indien de klant met het voertuig meer dan een bepaalde toegestane afstand heeft afgelegd, moet hij een vergoeding voor de kilometers boven de toegestane afstand betalen. De klant moet bovendien het voertuig naar behoren onderhouden overeenkomstig de aanbevelingen van de fabrikant en de overeenkomst bevat een uitgebreide lijst van „eisen voor de teruggave van het voertuig” met een gedetailleerde beschrijving van de staat waarin het voertuig moet worden teruggegeven. Tussen partijen staat vast dat die overeenkomst voor btw-doeleinden geen levering van goederen maar een dienstverrichting vormt.
14. De huurkoopovereenkomst heeft de vorm van een huurovereenkomst met een koopoptie op het einde van de huurperiode, die kan worden uitgeoefend tegen betaling van een kleine zogenoemde „koopoptievergoeding”, die doorgaans 95 GBP bedraagt. Sommige huurkoopovereenkomsten voorzien in gelijke maandelijkse betalingen. Een van de als bewijs overgelegde voorbeeldovereenkomsten (omschreven als een „in de Consumer Credit Act 1974 geregelde huurkoopovereenkomst”) was een overeenkomst voor de huurkoop van een Mercedes-Benz C-klasse auto waarbij het krediet 23 555 GBP bedroeg en 36 gelijke maandelijkse termijnen van 791,00 GBP moesten worden betaald. Andere huurkoopovereenkomsten voorzien in lagere maandelijkse betalingen gedurende de eerste 35 maanden en een aanzienlijke „ballonbetaling” als laatste maandelijkse betaling: het als bewijs aangevoerde voorbeeld (ook omschreven als een „in de Consumer Credit Act 1974 geregelde huurkoopovereenkomst”) was een

overeenkomst voor de huur van een Mercedes-Benz LCV Vito bestelwagen met een totale contante prijs van 18 517,45 GBP, waarvan 2 415,32 GBP (13 %) als aanbetaling moest worden betaald, zodat het financieringsbedrag iets meer dan 16 000 GBP was. Dat moest worden betaald **[Or. 9]** in 36 maandelijkse betalingen van 328,31 GBP [in totaal 11 815,56 GBP, namelijk 7 957,13 GBP kapitaal (43 %) en 3 858,43 GBP rente] en een ballonbetaling van 8 145 GBP (44 %), die met de laatste termijn is verschuldigd. Hoewel dit niet rechtstreekse vergelijkbaar is met het eerste voorbeeld (aangezien het gefinancierde kapitaal veel lager is), blijkt dat de ballonbetaling tot gevolg heeft dat de maandelijkse betalingen aanzienlijk lager zijn. Aangezien het gaat om in de Consumer Credit Act 1974 geregelde overeenkomsten, bevatten de overeenkomsten uitdrukkelijk bepaalde financiële informatie, waaronder het kredietbedrag, de jaarlijkse rentevoet, het totale verschuldigde bedrag, de totale contante prijs van het voertuig en de totale kosten van het krediet.

15. De huurkoopovereenkomst is opgesteld in de veronderstelling dat de klant alle maandelijkse betalingen verricht, met inbegrip van de ballonbetaling (zo er al een is). Op grond van die overeenkomst hoeft de klant de koopoptievergoeding van 95 GBP niet te betalen. Indien de klant alle contractuele betalingen heeft verricht, heeft hij tegen het einde van de contractperiode echter de volledige contante prijs van het voertuig betaald, zodat het voor hem commercieel zinvol is om die 95 GBP te betalen voor de aankoop van het voertuig.
16. Indien de overeenkomst een gereguleerde overeenkomst is (zoals de als bewijs overgelegde voorbeeldovereenkomsten), heeft de klant op grond van de Consumer Credit Act 1974 echter bepaalde wettelijke rechten. Een van die rechten is het recht om de overeenkomst te beëindigen. Indien dat recht wordt uitgeoefend, kan MBFS maximaal de helft van het totale bedrag vorderen dat op grond van de overeenkomst zou verschuldigd zijn. Indien dit reeds is betaald, is derhalve niets meer verschuldigd (zie Sections 99 en 100 van de Consumer Credit Act 1974). Die rechten worden in de huurkoopovereenkomst als volgt vermeld:

BEËINDIGING: UW RECHTEN

U hebt het recht om deze overeenkomst te beëindigen. Hiertoe moet u naar de persoon schrijven waaraan u de betalingen doet. Wij zullen dan recht hebben op teruggave van de goederen en op de helft van het totale op grond van deze overeenkomst te betalen bedrag, dat wil zeggen [...] GBP. Indien u minstens dit bedrag en eventuele achterstallige termijnen reeds hebt betaald en redelijk zorg hebt gedragen voor de goederen, zal u niets meer hoeven te betalen. **[Or. 10]**

17. Op grond van de huurkoopovereenkomst moest de klant het voertuig naar behoren onderhouden overeenkomstig de aanbevelingen van de fabrikant en indien de overeenkomst werd beëindigd (door de klant of door MBFS bij wanbetaling door de klant), kon de klant verplicht zijn om MBFS schadeloos te stellen indien het

voertuig niet in goede staat, goed onderhouden en goed functionerend werd teruggegeven. Anders dan aan de leaseovereenkomst was aan de huurkoopovereenkomst echter geen lijst van eisen voor de teruggave van het voertuig gehecht. In de huurkoopovereenkomst werd evenmin gewag gemaakt van een bepaalde toegestane afstand of van een verplichting om een vergoeding te betalen indien die afstand werd overschreden.

18. Tussen partijen staat vast dat zowel een huurkoopovereenkomst met gelijke termijnen als een huurkoopovereenkomst met een ballonbetaling voor btw-doeleinden een levering van goederen is.
19. De als bewijs overgelegde Agility-overeenkomsten worden omschreven als een „in de Consumer Credit Act 1974 geregelde huurkoopovereenkomst” en voorzien in een huurperiode van 36 maanden met een optie om het voertuig daarna te kopen. Aangezien het gaat om gereguleerde overeenkomsten, vermelden zij de rechten van de klant, waaronder het recht op vroegtijdige beëindiging, en financiële informatie, waaronder het kredietbedrag, de jaarlijkse rentevoet, het totale verschuldigde bedrag, de totale contante prijs van het voertuig en de totale kosten van het krediet. De Agility-overeenkomsten voorzien in een bepaalde toegestane afstand en de verplichting voor de klant om een vergoeding te betalen indien hij met het voertuig meer dan die toegestane afstand heeft afgelegd. Voorts bevatten zij een uitgebreide lijst van eisen voor de teruggave van het voertuig aan de hand waarvan de staat van een voertuig wordt beoordeeld indien het wordt teruggegeven.
20. Op grond van een Agility-overeenkomst moeten de volgende betalingen worden verricht. Bij de uitoefening van de koopoptie moet een aanzienlijk bedrag („koopoptievergoeding”) worden betaald, dat gelijk is aan de verwachte marktwaarde van het voertuig op de vervaldatum van de overeenkomst (rekening houdend met de verwachte kilometrage) of „restwaarde”. Aangezien er een grote vraag naar tweedehands Mercedes-Benz-voertuigen bestaat, is de restwaarde van die voertuigen een aanzienlijk deel van hun oorspronkelijke waarde. Het eerste als bewijs aangevoerde voorbeeld **[Or. 11]** betreft een LCV Sprinter met een contante prijs van 22 325,00 GBP, een aanbetaling van 3 325 GBP (15 %) en een koopoptievergoeding van 9 500 GBP (42,5 %). Met de maandelijkse betalingen wordt dan het verschil betaald tussen de contante prijs (verminderd met de aanbetaling) en de restwaarde, vermeerderd met rente. In dit voorbeeld resulteert dit in 36 maandelijkse betalingen van 373,35 GBP (in totaal 13 440,60 GBP, waarvan 3 940,60 GBP rente is en 9 500 GBP het saldo van het kapitaal). De overeenkomstige cijfers voor het tweede voorbeeld (een C-klasse auto) zijn een contante prijs van 23 555 GBP, geen aanbetaling, een koopoptievergoeding van 11 450,00 GBP (48,6 %) en 36 maandelijkse betalingen van 516,20 GBP, wat in totaal neerkomt op 18 583,20 GBP [waarvan 6 478,20 GBP rente is en 12 105 GBP het saldo van het kapitaal (51,4 %)]. Indien de koopoptie wordt uitgeoefend, moeten een vergoeding van 95 GBP (koopactiveringsvergoeding) en de koopoptievergoeding worden betaald.

21. Indien een Agility-klant de koopoptie niet uitoefent, wordt het voertuig teruggegeven aan MBFS. Drie maanden voor het einde van de overeenkomst stuurt MBFS de klant een „Vervaldatap pakket” en vraagt zij hem of hij het voertuig wil teruggeven, volledig wil kopen of wil kopen om het als aanbetaling voor een nieuw voertuig te gebruiken. Het percentage Agility-klanten dat zijn voertuig op de vervaldatum van de overeenkomst teruggeeft in plaats van het te kopen, schommelde van zo’n 25 % tot zo’n 75 %, en bedraagt gemiddeld 50 %.
22. Klanten die een huurkoopovereenkomst hebben gesloten, krijgen op de vervaldatum van de overeenkomst niet dezelfde lijst met opties toegestuurd. Wanneer zij bij de aanvang van de overeenkomst het „welkomstpakket” ontvangen, wordt hun verteld dat de „koopoptievergoeding” in de laatste maand ten laste van hun rekening zal worden geboekt en dat zij „zodra zij alle betalingen hebben verricht, hun Mercedes-Benz mogen houden”. De optievergoeding wordt geïnd via een automatische overschrijving. Het „Vervaldatap pakket” bij huurkoop voorzag in de beantwoording van alle vragen en hulp voor de klant bij de keuze van zijn volgende Mercedes-Benz.
23. Het FTT heeft vastgesteld dat bij huurkoopovereenkomsten een even groot aantal voertuigen werd teruggegeven als bij Agility-overeenkomsten. **[Or. 12]**

Argumenten van partijen

HMRC

24. HMRC stelt dat artikel 14, lid 2, onder b), ziet op huurkoopovereenkomsten die bedingen bevatten volgens welke het goed uiterlijk bij de betaling van de laatste termijn in eigendom wordt verkregen. Daarbij maakt het geen verschil of die laatste termijn, of een deel ervan, facultatief is (op grond van contractuele bedingen, volgens wetgeving inzake consumentenbescherming of anderszins). Indien artikel 14, lid 2, onder b), zou worden beperkt tot huurkoopovereenkomsten waarbij de aankoop op het einde wettelijk of economisch verplicht is, zou aan die bepaling iedere inhoud worden ontnomen, aangezien het bestaan van een koopoptie het kenmerk van een huurkoopovereenkomst is.
25. Artikel 14, lid 2, onder b), vereist daarentegen niet dat belastingdiensten een economische analyse uitvoeren van bepaalde aspecten van huurkoopovereenkomsten, zoals de omvang van de laatste betaling in vergelijking met de verwachte retailwaarde van het voertuig op dat moment. Deze uitlegging is in strijd met de rechtszekerheid. HMRC betoogt dat het in het belang van de rechtszekerheid is om overeenkomsten voor de huur van goederen die voorzien in de mogelijkheid van eigendomsovergang door het verrichten van de laatste betaling, op dezelfde wijze te behandelen, en ervan uit te gaan dat zij onder artikel 14, lid 2, onder b), vallen. De behandeling van die overeenkomsten mag niet afhankelijk zijn van een analyse waarbij wordt nagegaan of – beoordeeld bij

de aanvang van de overeenkomst of anderszins, of op basis van alleen de overeenkomst of anderszins – het meer dan waarschijnlijk is dat de klanten die optie zullen uitoefenen, zoals MBFS aanvoert.

26. Subsidiair, voor het geval dat een economische analyse van een overeenkomst wordt uitgevoerd, voert HMRC aan dat er geen grondslag is om de Agility-overeenkomst anders te behandelen dan een traditionele huurkoopovereenkomst en dat er derhalve evenmin een grondslag is om de Agility-overeenkomst als een dienstverrichting aan te merken, omdat het enige verschil tussen de Agility-overeenkomsten en huurkoopovereenkomsten is dat bij de Agility-overeenkomst de laatste betaling facultatief is, terwijl bij een huurkoopovereenkomst die betaling verplicht is tenzij de overeenkomst wordt beëindigd. Dat is een verschil in rechtsvorm **[Or. 13]** en geen inhoudelijk verschil en maakt uit het oogpunt van een typische consument geen verschil uit. Het resultaat voor de consument, dat de laatste betaling facultatief is, is hetzelfde. Het enige andere aangevoerde kenmerk van de Agility-overeenkomst is dat bij de Agility-overeenkomst de laatste betaling aanzienlijk is. Artikel 14, lid 2, onder b), gaat niet over de relatieve omvang van de in de overeenkomst vastgestelde betalingen en in ieder geval zijn ballonbetalingen bij huurkoopovereenkomsten gebruikelijk, zoals blijkt uit het aan de nationale rechter overgelegde bewijsmateriaal.

MBFS

27. MBFS stelt dat onder artikel 14, lid 2, onder b), niet alle overeenkomsten vallen die een koopoptie bevatten, maar alleen de overeenkomsten waarbij dit *het* normale resultaat is.
28. MBFS betoogt dat of de overgang van de eigendom *het* normale resultaat is, bij de aanvang van de overeenkomst objectief moet worden vastgesteld aan de hand van het met de uitvoering van de overeenkomst nagestreefde doel, teneinde te bepalen of het in het economische belang van de klant is om de optie uit te oefenen. Zij stelt dat de Agility-overeenkomst, aangezien het gaat om een overeenkomst die tot een verkoop kan leiden maar evengoed ook niet, niet bepaalt dat normaal het goed in eigendom wordt verkregen en derhalve niet onder artikel 14, lid 2, onder b), valt.

Aan het Hof gestelde vragen

29. Het Hof worden de volgende vragen gesteld:
1. Wat betekenen de woorden „een overeenkomst [...] volgens welke normaal het goed uiterlijk bij de betaling van de laatste termijn in eigendom wordt verkregen” in artikel 14, lid 2, onder b)[, van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde]?

2. Houdt het woord „normaal”, in het bijzonder in de onderhavige zaak, in dat een belastingdienst alleen hoeft na te gaan of er sprake is **[Or. 14]** van een koopoptie die uiterlijk bij de betaling van de laatste termijn kan worden uitgeoefend?
3. Of houdt het woord „normaal” in dat de nationale belastingdienst meer moet doen en het economische doel van de overeenkomst moet bepalen?
4. Indien de derde vraag bevestigend wordt beantwoord:
 - a. Moet bij de uitlegging van artikel 14, lid 2, rekening worden gehouden met een analyse waarbij wordt nagegaan of het waarschijnlijk is dat de klant de koopoptie zal uitoefenen?
 - b. Is de hoogte van de prijs die moet worden betaald bij de uitoefening van de koopoptie relevant om het economische doel van de overeenkomst te bepalen?